

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

I. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ- ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

A'. Βασικές Επισημάνσεις

Ο **ρατσισμός** εντοπίζεται ως ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα της Ελληνικής Κοινωνίας.

Ο ρατσισμός διακρίνεται : σε κοινωνικό, φυλετικό, θρησκευτικό, εθνικό, πολιτικό, πολιτισμικό, ακόμη και ταξικό.

Θύματα του ρατσισμού είναι συνήθως: μειονότητες κάθε είδους, άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλοδαποί και λαθρομετανάστες, κυρίως Αλβανοί, ομοφυλόφιλοι, φορείς AIDS , ναρκομανείς, πρώην φυλακισμένοι κ.λπ.

Μεγάλη σημασία δίδεται στο ρατσισμό εναντίον των τσιγγάνων, που θεωρείται και μία από τις βασικές αιτίες των δυσκολιών κοινωνικής ενσωμάτωσης της κατηγορίας αυτής.

Επίσης ρατσιστικές στάσεις διαπιστώνονται: έναντι των γυναικών, έναντι των λιγότερο εμφανίσιμων ατόμων, αλλά και έναντι των επαρχιωτών.

Ως βασικές **αιτίες** του διαδεδομένου αυτού φαινομένου θεωρούνται: Η έλλειψη παιδείας και ανθρωπιστικής μόρφωσης των φορέων ρατσιστικών προκαταλήψεων, η ανεργία και η κακή οικονομική κατάσταση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού, ο ανταγωνιστικός χαρακτήρας της ελληνικής κοινωνίας, οι μεγάλες διακρίσεις μεταξύ φτωχών και πλούσιων. Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης συμβάλλουν στη διάδοση και εμπέδωση ρατσιστικών προκαταλήψεων, ιδιαίτερα εναντίον των ξένων, των μεταναστών και των μειονοτήτων.

B'. Προτάσεις για την καταπολέμηση του ρατσισμού

Συνεχής επαφή και γνωριμία με τους άλλους. **Παιδεία, πληροφόρηση**, συζητήσεις, διαλέξεις. Μεγάλη η ευθύνη της Πολιτείας, του Σχολείου, της Εκκλησίας και των Μ.Μ.Ε., προ πάντων όμως της οικογένειας.

Να κάνουμε έμπρακτη την **αλληλεγγύη** μας με τα θύματα ρατσιστικών προκαταλήψεων. Μεγάλη η ευθύνη των νέων ανθρώπων για την καταπολέμηση του ρατσισμού.

Ανάγκη **οικονομικής και ηθικής στήριξης** των θυμάτων του ρατσισμού - Εξίσωση αλλοδαπών στα δικαιώματα - Ποινική δίωξη των ρατσιστών.Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα υπέρ των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

*Ιδιαίτερη σημασία δίδεται στην **ενεργοποίηση των πνευματικών ανθρώπων**, στην ευθύνη του σχολείου και της Εκκλησίας και στην ανάγκη, τα Μ.Μ.Ε. να προβάλλουν αντιρατσιστικές εκπομπές.*

II. ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (ΧΑΣΜΑ ΓΕΝΕΩΝ - ΦΙΛΙΑ)

Α'. Γενικές Επισημάνσεις

Γενικά υπάρχει μεγάλος προβληματισμός για το επίπεδο και την **ποιότητα των διαπροσωπικών σχέσεων**. Στο επίκεντρο του προβληματισμού είναι οι σχέσεις στην οικογένεια, μεταξύ των ανθρώπων, γενικά, αλλά και μεταξύ των νέων.

Οι **αιτίες** που προκαλούν αυτή την κρίση στις διαπροσωπικές σχέσεις είναι πολλές. Πολύ συχνά αναφέρονται: ανεπάρκεια γονέων να ανταποκριθούν στο ρόλο τους, αρνητικά κοινωνικά πρότυπα στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινωνία κ.λπ.

Η ένταση της καταναλωτικής συμπεριφοράς επιτείνει την κρίση στις ανθρώπινες σχέσεις.

Μοναξιά, έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των γενεών, αλλά και μεταξύ των νέων, οικογενειακές συγκρούσεις, **αδιαφορία** του ενός για τον άλλο, εγωϊστικές και ατομιστικές στάσεις και συμπεριφορές. Αστυφιλία, καταναλωτισμός, αβέβαιο μέλλον, έλλειψη ηθικών αξιών, χαλαροί οικογενειακοί δεσμοί, άνιση ανάπτυξη του υλικού και πνευματικού μας πολιτισμού.

Το **χάσμα των γενεών** είναι πιο έντονο στην επαρχία, όπου οι γονείς παραμένουν προσκολλημένοι σε παραδοσιακούς τρόπους αγωγής.

Τους νέους τους **φοβίζει το μέλλον**. Πιστεύουν, ότι ζουν σε μια κοινωνία επικίνδυνη, χωρίς αξίες και ιδανικά. Κατηγορούν την πολιτική ηγεσία για αμοραλισμό, καταχρήσεις, αυθαιρεσίες κ.λπ..

Β'. Προτάσεις για τη βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων

Να αποκατασταθεί η **επικοινωνία** μεταξύ νέων και ενήλικων, γονέων και παιδιών, δασκάλων και μαθητών και των νέων μεταξύ τους.

Να υπερισχύει το κοινωνικό του ατομικού. Περισσότερος ελεύθερος χρόνος και καλύτερη αξιοποίησή του.

Ψυχολόγοι στα σχολεία. Περισσότερα αθλητικά και πολιτιστικά κέντρα.

Πολιτικοποίηση, όχι κομματικοποίηση των μαθητών.

Ενθάρρυνση ανθρωπιστικών πρωτοβουλιών. Να παίρνουν οι μεγάλοι στα σοβαρά τους νέους.

Μεγάλη η σημασία της Παιδείας, που πρέπει να είναι περισσότερο ανθρωποκεντρική.

Σημαντικός ο ρόλος των Μ.Μ.Ε. για την άνοδο του πολιτιστικού επιπέδου.

*Μεγάλη σημασία δίδεται στη **Βουλή των Εφήβων**. Προτείνεται να γίνει **θεσμός με διάγκεια**, προβάλλεται μάλιστα η άποψη, η Βουλή των Εφήβων να λειτουργεί παράλληλα με τη Βουλή των Ελλήνων !*

III. ΕΡΓΑΣΙΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ - ΑΝΕΡΓΙΑ

A'. Βασικές επισημάνσεις

Τους νέους και τις νέες απασχολεί πολύ η μελλοντική **επαγγελματική τους σταδιοδρομία**.

Αντιμετωπίζουν **με δέος το ενδεχόμενο της ανεργίας**, γεγονός που από τώρα τους γεμίζει με φόβους και άγχη. Δίνουν μεγάλη σημασία στην εργασία, της οποίας τα αποτελέσματα θεωρούν ευεργετικά για την ίδια τους τη ζωή και την ψυχική τους ισορροπία.

Οι **αιτίες** που προκαλούν τις δυσκολίες ως προς την πρόσβαση στην αγορά εργασίας είναι: Ο ελλιπής επαγγελματικός προσανατολισμός και η αδυναμία της πολιτικής να κατευθύνει τους νέους σε επαγγέλματα με μέλλον.

Καταγγέλλεται η **απαξίωση της χειρωνακτικής εργασίας** και γενικά της τεχνικής εκπαίδευσης προς όφελος των επαγγελμάτων του τριτογενούς, εν γένει, τομέα.

Καταδικάζεται η **“πτυχιολατρεία των γονέων”**.

Η αστυφιλία από τη μια και η εγκατάλειψη της υπαίθρου από την άλλη συρρικνώνουν την αγορά εργασίας με νέους. Η “πολυθεσία” και το “ρουσφέτι” επιδεινώνουν την, έτσι κι αλλιώς, άσχημη κατάσταση.

Η τεχνολογική πρόοδος καταργεί θέσεις εργασίας, δημιουργεί όμως και νέες. Η πολιτεία και το εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να προετοιμάζουν τους νέους για να ανταποκριθούν στην **πρόκληση των νέων τεχνολογιών**.

Επιπλέον αιτίες θεωρούνται: η μείωση της βιομηχανικής παραγωγής, η επικράτηση των μονοπωλίων, οι λαθρομετανάστες, το αυξημένο όριο συνταξιοδότησης, η έλλειψη εξειδίκευσης, ο κορεσμός επαγγελμάτων.

Το Κράτος δεν έχει **οικονομική και αναπτυξιακή πολιτική**, παρατηρείται έλλειψη αξιοκρατικών κριτηρίων στους διαγωνισμούς - “ρουσφέτι”.

B'. Προτάσεις για την εργασία και τον επαγγελματικό προσανατολισμό

Σωστός σχολικός - επαγγελματικός προσανατολισμός, αξιοκρατία, κατάργηση πολυθεσίας. Ίδρυση Τεχνικών Λυκείων και Σχολών. Ενίσχυση Γεωργίας και παραμεθορίων περιοχών. Κίνητρα στους βιομήχανους για επενδύσεις, πρόωρη συνταξιοδότηση, βελτίωση Παιδείας, μείωση μεταναστών, ελάττωση χρόνου εργασίας, ενίσχυση Τουρισμού, αξιοποίηση παραγωγικών δομών κατά περιφέρεια (π.χ. Γούνα στο νομό Καστοριάς κ.λπ.). Επιστημονικές ιχθυοκαλλιέργειες, κτηνοτροφία, στροφή στις αγορές της Ανατολικής Ευρώπης, κίνητρα παραμονής στην επαρχία.

Οι ευθύνες αποδίδονται προ πάντων στο Κράτος. Οι νέοι γνωρίζουν τη δομική υφή της κρίσης στην αγορά εργασίας και φοβούνται για το μέλλον τους. Είναι επηρεασμένοι πολύ από τα Μ.Μ.Ε. και νομίζουν, ότι οι μετανάστες τους παίρνουν την εργασία. Επίσης, έχουν την εντύπωση, ότι το πρόβλημα λύνεται με τη μείωση του χρόνου εργασίας.

IV. ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ - ΒΙΑ - ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, AIDS, ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ Κ.ΛΠ.

A'. Βασικές επισημάνσεις

Εκείνο το οποίο απασχολεί σε μεγάλο βαθμό τους νέους, είναι η **διάδοση των ναρκωτικών** στα σχολεία. Οι προτάσεις που κάνουν συγκλίνουν, ανεξάρτητα περιοχής, ενώ αίσθηση προκαλεί η διάδοση των ναρκωτικών σε μικρές κοινότητες.

Οι **αιτίες** που προκαλούν αρνητικές συμπεριφορές μεταξύ των νέων, ιδιαίτερα τον κίνδυνο των ναρκωτικών, είναι: τα αισθήματα φόβου μπροστά στο μέλλον, το στρες στο οποίο οι νέοι υπόκεινται, η αδιαφορία των οικείων τους άλλα και του περιβάλλοντός τους.

Επίσης, αναφέρονται ως αιτίες, η έλλειψη πληροφόρησης, η μοναξιά, η διάθεση επίδειξης, η ανωριμότητα, ο μιμητισμός, η αναζήτηση ταυτότητας, η άγνοια των κινδύνων κ.λπ.

Τη **βία** και την **εγκληματικότητα**, γενικά, τις προκαλούν: η πολιτική και κοινωνική αστάθεια, ο πολιτικός και ιδεολογικός **φανατισμός**, η έκπτωση αξιών, η ανεργία και η επίδραση των Μ.Μ.Ε.. Επίσης, η έλλειψη αγωγής από το σχολείο και την οικογένεια. Η επικράτηση του **νόμου της ζούγκλας στην κοινωνία** γεμίζει τους πολίτες και ιδιαίτερα τους νέους με αισθήματα ανασφάλειας.

Το **AIDS** οι νέοι και οι νέες το αντιμετωπίζουν με δέος. Το θεωρούν ως τη μάστιγα της εποχής. Η ραγδαία του εξάπλωση οφείλεται στην άγνοια των αιτιών που το προκαλούν, αλλά και στην **έλλειψη σεξουαλικής αγωγής** στα σχολεία.

B'. Προτάσεις καταπολέμησης ναρκωτικών, βίας, εγκληματικότητας κ.λπ.

Λόγω της αμεσότητας του προβλήματος και της έντασης, με την οποία οι νέοι και οι νέες βιώνουν τους κινδύνους από τα ναρκωτικά, τη βία, την εγκληματικότητα και το AIDS, είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσες οι **προτάσεις, που αυτοί καταθέτουν**:

Για τα **ναρκωτικά**, εκείνη η ανάγκη που προβάλλεται, είναι η **ενημέρωση** στο σχολείο, αυστηρές ποινές στους εμπόρους, προστασία των σχολείων και των χώρων συνάντησης της νεολαίας, κατανόηση για τους χρήστες, κέντρα αποτοξίνωσης, προγράμματα επανένταξης των αποθεραπευμένων, προγράμματα μεθαδόνης κ.λπ.

Καθοριστικός στο σημείο αυτό θεωρείται ο ρόλος των Μ.Μ.Ε., αλλά και του αθλητισμού.

Η **βία** και η **εγκληματικότητα** θα πρέπει να καταπολεμηθούν με τη λήψη αυστηρών αστυνομικών μέτρων, αλλά και με την παιδεία, τα προγράμματα ευρέσεως εργασίας, την κατάργηση των διακρίσεων. Επίσης καλά οργανωμένο σωφρονιστικό σύστημα, επανένταξη πρώην φυλακισμένων κ.λπ..

Για το **AIDS** ζητούν πληροφόρηση, σεξουαλική αγωγή, κατανόηση και αγάπη για τους φορείς και απόρριψη της **κατάστασης αποκλεισμού**, στην οποία είναι καταδικασμένοι.

Εκείνο που θα πρέπει να προσεχτεί ιδιαίτερω είναι, ότι, ιδιαίτερα, τα ναρκωτικά απειλούν τους νέους, όπως, επίσης, ότι τα ναρκωτικά αποτελούν ένα μεγάλο πρόβλημα για την επαρχία, ακόμη και για τις μικρές κοινότητες.

V. ΥΓΕΙΑ - ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ - ΑΣΤΕΓΟΙ - ΠΟΡΝΕΙΑ - ΕΚΤΡΩΣΕΙΣ

A'. Βασικές Επισημάνσεις

Εκείνο που επαναλαμβάνεται ως παρατήρηση των νέων είναι η κακή **κατάσταση των νοσοκομείων** και γενικά της παρεχομένης από το Κράτος περίθαλψης. Επίσης συχνά γίνεται αναφορά στη στάση των γιατρών και στα “φακελάκια”, γεγονός που οι ίδιοι οι νέοι μάλλον δεν γνωρίζουν από προσωπικές εμπειρίες.

Επίσης, συχνές είναι οι αναφορές στην **κακή κοινωνική** πρόνοια για τους αγρότες, όπως επίσης, για τους συνταξιούχους και τους ηλικιωμένους.

Οι **αιτίες** που προκαλούν την κακή κατάσταση στον τομέα της υγείας, γενικά, ανάγονται όλες σχεδόν στην έλλειψη κρατικής πολιτικής. Το ΕΣΥ παρουσιάζει ελλείψεις, ενώ οι ασθενείς αντιμετωπίζονται άνισα. “Οι γιατροί δεν σέβονται τον όρκο τους”.

Οι **άστεγοι** κατακλύζουν τις πόλεις και, ενώ η κατάστασή τους είναι τραγική, η Πολιτεία αδραναί.

Η **πορνεία** αντιμετωπίζεται ως δυσάρεστο κοινωνικό φαινόμενο. *Η Ελλάδα διεθνές κέντρο σωματεμπορίας ανηλίκων : Εμπόριο βρεφών.*

Τα **μολυσμένα τρόφιμα**, που κυκλοφορούν στην αγορά, αποτελούν μεγάλο κίνδυνο για την υγεία.

Σε ορισμένες περιοχές της Ελλάδας, το πρόβλημα της υγείας, λόγω ελλείψεως και Ιατρικών Κέντρων, είναι πολύ οξύ. Η μεταφορά ασθενών σε νοσοκομεία του κέντρου είναι προβληματική.

Τονίζεται η έλλειψη προσωπικού στα νοσοκομεία της επαρχίας. Οι γιατροί να αμείβονται καλά για να μπορούν και να προσφέρουν.

B'. Προτάσεις αντιμετώπισης των προβλημάτων υγείας κ.λπ.

Οι προτάσεις, που κατατίθενται, αναφέρονται περισσότερο στη **βελτίωση** της παρεχομένης από το Κράτος περίθαλψης: **εκσυγχρονισμός** νοσοκομείων, πρόσληψη προσωπικού, φροντίδα της επαρχίας και των παραμεθωρίων περιοχών. Τα “φακελάκια” να αντιμετωπιστούν από τη δικαιοσύνη με αυστηρότητα.

Για τους αστέγους προτείνονται **προγράμματα στέγασης** και προσφοράς εργασίας. Ιδιαιτέρη σημασία δίδεται στην εκμετάλλευση των παιδιών.

Η πορνεία πρέπει να καταπολεμηθεί και με τη **διαφώτιση**, την **παιδεία** αλλά και την **κατανόηση**. Βλάπτει η κοινωνική περιθωριοποίηση.

Στην έγκυο έφηβο χρειάζεται η **συμπαράσταση της οικογένειάς της**. Οι ανήλικοι πρέπει να προστατεύονται μπροστά στο δίλημμα να σκοτώσουν ή να πουλήσουν το παιδί.

Η Πολιτεία θα πρέπει να εφαρμόσει προγράμματα για τις **ανύπαντρες μητέρες**.

Παρατηρείται, ότι οι νέοι και οι νέες αδυνατούν να διακρίνουν τις πραγματικές αιτίες της κρίσης του κοινωνικού συστήματος και των κινδύνων για την υγεία. Οι προτάσεις τους στρέφονται, στο σύνολό τους, στο Κράτος.

VI. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ

Η **έλλειψη** σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης από την οικογένεια και το σχολείο, γίνεται έντονα αισθητή.

Οι νέοι και οι νέες υποστηρίζουν, ότι πολλά λάθη και ατυχήματα (γάμοι εφήβων, ανύπαντρες μητέρες, εκτρώσεις, ασθένειες κ.λπ.) θα μπορούσαν να αποφευχθούν με την κατάλληλη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.

VII. ΙΣΟΤΗΤΑ ΦΥΛΩΝ

Διαπιστώνεται η **άνιση αντιμετώπιση** των γυναικών. Η υποδεέστερη θέση της γυναίκας στην ελληνική κοινωνία αποδίδεται σε προκαταλήψεις και οικονομικούς λόγους.

Τονίζεται η ιδιαιτερότητα της γυναίκας, ο ρόλος της στην οικογένεια και την κοινωνία και υπογραμμίζεται το “μεγαλείο της μητρότητας”.

Προτείνεται η νομική εξίσωση άνδρα - γυναίκας, η κατάργηση αναχρονιστικών θεσμών. Ζητείται η υποχρεωτική στράτευση των γυναικών και η ανατροφή των παιδιών να γίνεται χωρίς τη διάκριση φύλου.

Η γυναίκα πρέπει να συμμετέχει **στα κοινά** και να διεκδικεί δυναμικά τα δικαιώματά της.

VIII. ΖΩΟΦΙΛΙΑ - ΑΔΕΣΠΟΤΑ ΣΚΥΛΙΑ

Εντύπωση προκαλεί η συχνή αναφορά στην **κακοποίηση** των ζώων, στην έλλειψη μέτρων προστασίας των ζώων, γενικά. Στιγματίζεται η συμπεριφορά των Ελλήνων, ιδιαίτερα απέναντι στα αδέσποτα σκυλιά, και ζητείται από την Πολιτεία να πάρει μέτρα.

IX. ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Επίσης, γίνεται αναφορά σε τελείως ειδικά θέματα: αεροδρόμια, μεταφορές, σατανισμός, καταλήψεις, τροχαία ατυχήματα, Ψυχιατρείο Λέρου, κάπνισμα κ.λπ..

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

α. Προσωρινά συμπεράσματα

Εκείνο που κάνει εντύπωση είναι, ότι οι νέοι και οι νέες μας διακρίνουν παντού την **έλλειψη της Πολιτείας**. Το Κράτος θεωρείται υπεύθυνο για την ύπαρξη και την ένταση των προβλημάτων. Γι' αυτό και οι προτάσεις λύσεων που καταθέτουν απευθύνονται στο Κράτος.

Ευθύνες, επίσης, καταλογίζονται στα Μ.Μ.Ε..

Στους **ενήλικες** καταλογίζονται άγνοια ή έλλειψη ενδιαφέροντος για τα προβλήματα των νέων. Αλλά και τους γονείς τους πολλές φορές κατηγορούν, ότι δεν ασχολούνται, όσο θα έπρεπε μαζί τους. Ιδιαίτερα οι νέοι και οι νέες της επαρχίας παραπονούνται για την αδυναμία των γονέων να καταλάβουν τα προβλήματά τους.

β. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλούν:

- Οι συχνές αναφορές στο ρατσισμό σε βάρος τωντσιγγάνων
- Ο φόβος απέναντι στην ανεργία
- Η αίσθηση των ελλείψεων του εκπαιδευτικού μας συστήματος γενικά
- Η συνεχής επίκληση της έλλειψης ελεύθερου χρόνου
- Ο τρόπος που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα των ναρκωτικών και οι προτάσεις αντιμετώπισής του που καταθέτουν
- Το δέος απέναντι στα Μ.Μ.Ε.. Ενώ τους αποδίδουν την ευθύνη για πολλά προβλήματα, εντούτοις, θεωρούν απαραίτητη τη συμβολή τους για την καταπολέμηση των προκαταλήψεων, της άγνοιας και της αμάθειας.

γ. Ανησυχία προκαλούν:

- Η συνεχής αναφορά στους ξένους, στους μετανάστες, στους πρόσφυγες ως μιας από τις αιτίες της ανεργίας. “Το ξένο εργατικό δυναμικό εμποδίζει τους ντόπιους να βρουν δουλειά”. Γι' αυτό: “Εργασία στους Έλληνες και όχι στους αλλοδαπούς”
- Η διάδοση των ναρκωτικών στην επαρχία: “Από τους 2.000 κατοίκους του χωριού μας, οι 200 - 300 είναι χρήστες”
- Η απειλή : “Τι έκανε η Ελλάδα για μένα, ώστε να κάνω κάτι κι' εγώ γι' αυτήν;”.

Ελπίδα προκαλεί:

- Η καταδίκη αναξιοκρατίας και “ρουσφετιού”
- και η πρόταση: **Η Βουλή των Εφήβων να λειτουργεί σε μόνιμη βάση.**

